Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 29 maja 1933 r. 867.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Żinios" o niemieckiej polityce wschodniej."Lietuvos Zinios" Nr.118 z 26.V.1933. Art.p.t."Niemcy zwróciły się na Wschód". Streszczenie:

Polityka zagraniczna hitlerowskich Niemiec doznała fiaska. Hitler, przyparty przez prezydenta Ameryki Roosevelta do ściany, całkowicie się niemal wyrzekł tego, co przedtem głosił. Rzecz prosta świat nie jest taki naiwny, by uwierzył z łatwością pokojowym słowom Hitlera. Jednak sam Hitler musiał zrozumieć, że droga na zachód i południe jest dla imperjalizmu niemieckiego uniedostępniona. Pozostaje Wschód, budzący nadzieje niemieckie z powodu tarć, jakie się tam przejawiają. Obecnie Hitler skierował swą politykę zagraniczną na Wschód.

Dążenie na Wschód, czyli Drang nach Osten jest kamieniem węgielnym w polityce zagranicznej Hitlera. Przyznaje to zresztą hitlerowska ewangelja w postaci książki Hitlera "Mein Kampf".Hitlerowcy podkreślają, że ich polityka wschodnia prowadzona będzie planowo i aktywnie. Do tego właśnie nadaje się Rozenberg ze swemi planami, które już niejednokrotnie były omawiane.

Polityka wschodnia nie jest wprawdzie wynalazkiem hitlerowców. Niemiecka polityka wschodnia to dawna polityka imperjalistów i militarystów niemieckich, polityka junkrów pruskich, która wywołała w 1914 r. wojnę światową. Stanowi to tem większe niebezpieczeństwo. Państwa wschodnie muszą się w związku z tem mieć na baczności. Jest to bowiem dla nich kwestja życia i śmierci.-

Kronika.

Sensacyjne pogłoski o planach Rosenberga w sprawie stosunków polsko-litewskich."Siegodnia" Nr.145 /V.1933/:Redaktor duńskiej gazety "Ekstrabladet" zwrócił się telefonicznie do ministra Zauniusa z oświadczeniem, że redakcja "Ekstrabladet" otrzymała z Londynu następującą wiadomość: Emisarjusz Hitlera Rosenberg, bawiąc w Londynie przedłożył politykom angielskim nowy plan rozstrzygnięcia sprawy Korytarza Pomorskiego. Mianowicie między Polską a Litwą winna być zawarta unja, któraby zapewniła Polsce dostęp do morza Bałtyckiego na obszarze Kłajpedy. Polska oddałaby wzamian Niemcom Korytarz i Gdańsk. Ta polityczna kombinacja wywołała w Londynie wielkie zainteresowanie. Rozpatrywano ją także w litewskich sferach politycznych.

Minister Zaunius w odpowiedzi oświadczył, że pierwszy raz słyszy o takich planach. Minister Zaunius uważa plan ten za bezpodstawną plotkę. Poseł litewski w Londynie Sidzikauskas nie mógł prowadzić w tej sprawie żadnych rokowań, gdyż w tym czasie znajdował się w Kownie.-

Dokoła rokowań handlowych z Niemcami.Prasa kowieńska /z 26.V.1933/:Jak wiadomo, 24 maja rozpoczęły się litewsko-niemieckie rokowania handlowe. Biorą w nich udział ze strony Litwy: dyrektorowie Departamentów M-stwa Spraw Zagr., prezes Izby Handlowej inż.Dobkieviczius i jako ekspert w sprawach Kraju Kłajpedzkiego prezes kłajpedzkiej Izby Rolniczej v.Dressler. Ze strony niemieckiej występują przybyli z Niemiec delegaci rządu Rzeszy radca poselstwa v.Schack, radca Goldman, radca ministerstwa wyżywienia Müller i radca ministerstwa skarbu Zweck. Przy otwarciu rokowań byli obecni minister Spraw Zagr.dr.Zaunius i poseł niemiecki p.Zechlin.

Jak podają, rokowania potrwają dłuższy czas, ponieważ obejmują wiele punktów. Niemiecka lista punktów ma być bardzo długa i należy przypuszczać, że co do wpisania wielu z nich do porządku obrad wypadnie długo rokować, ponieważ zgoła nie dotyczą one spraw handlowych. Z punktów litewskich najważniejsze są: litewski eksport produktów rolnych i mały ruch graniczny. Pozatem delegacja litewska ma wysunąć ważny punkt, dotyczący obniżenia niemieckiej taryfy kolejowej dla towarów litewskich, przewożonych tranzytem przez Niemcy. Wysuwając ten punkt, ma wskazać delegacja litewska na zatarg

litewsko-polski, który zmusza Litwę do eksportu swych towarów do Czechosłowacji, Austrji, Włoch i Szwajcarji jedynie kolejami niemieckiemi. Litwa zmuszona jest korzystać z wysokiej niemieckiej taryfy kolejowej, chociaż mogłaby tańszym kosztem przewozić swe towary do pomienionych krajów przez Polskę, ponieważ różnica między niemiecką a polską taryfami kolejowemi jest bardzo znaczna. Ciągnąc zyski z przewozu towarów litewskich przez terytorjum niemieckie, wykorzystują zarazem Niemcy dla swych interesów handlowych odseparowanie Litwy od Polski.-

P r z y g o t o w a n i a d o r o k o w a ń h a n d l o w y c h z A n g l j ą , Ł o t w ą i E s t o n j ą .Prasa kowieńska /z 28.V.1933/:W Kownie bawi obecnie poseł litewski w Anglji p.Sidzikauskas, który odbywa narady z rządem w sprawie rokowań handlowych z Anglją. Jak podają, w układach z Litwą ma przestrzegać Anglja tej samej zasady, jakiej przestrzegała w rokowaniach z Danją i Szwecją. Anglja przyznała Danji na część towarów kontyngenty, ustabilizowała cło wwozowe na inną część towarów i zezwoliła na wwóz bekonów w ilości 60% ogólnego importu bekonów do Anglji. Pozatem zarezerwowała sobie Anglja prawo zmniejszenia kontyngentów.

Jak przypuszczają, zaproponuje Anglja Litwie również odpowiednie kontyngenty na bekony. Rokowania z Anglją miały się już rozpocząć w czerwcu, ale z powodu nadchodzącej międzynarodowej konferencji gospodarczej zostały odroczone na wrzesień.-

W M-stwie Spraw Zagr. i odpowiednich instytucjach ekonomicznych czynione są również obecnie przygotowania do nadchodzących rokowań handlowych z Łotwą i Estonją. Jak wiadomo, rząd litewski powiadomił Łotwę i Estonję, że Litwa życzy sobie rewizji zawartych z niemi umów handlowych. Po tem zawiadomieniu rządu litewskiego umowa handlowa z Łotwą ważna jest jeszcze w przeciągu 6 miesięcy, z Estonją - w ciągu 3-ch mies. Rokowania handlowe z obu pomienionemi krajami odbędą się w jesieni.-

K r y t y k a t a k t y k i s o c j a l d e m o k r a c j i n i e m i e c k i e j p r z e z s o c j a l d e m o k r a t ó w l i t e w s k i c h ."Siegodnia" Nr.147 /V.1933/:Na dorocznem zebraniu litewskiej partji socjaldemokratów wszyscy mówcy poddali ostrej krytyce taktykę socjaldemokracji niemieckiej od chwili przyjścia do władzy Hitlera.-

P o s i e d z e n i e k o m i t e t u b a ł t y c k i e g o z w i ą z k u m i a s t ."Siegodnia" Nr.147 /V.1933/:W Szawlach odbyło się posiedzenie komitetu bałtyckiego związku miast. Ze strony Litwy wzięli udział burmistrz kowieński Graurogkas, wiceburmistrz Pikczylingis i naczelnik wydz.Opieki Społecznej Rusiecki.-

S t o s u n k i l i t e w s k o - w ę g i e r s k i e ."Echo"Nr.142. /V.1/33/: W Kownie bawi obecnie znany dziennikarz węgierski dr.Bertold Laszlo. W wywiadzie prasowym na temat stosunków litewsko-węgierskich oświadczył on, że wygłosił na Węgrzech 47 odczytów o Litwie i spowodował nadawanie przez Radjostację budapesztańską litewskich pieśni i muzyki. W wyniku prelekcyj Laszlo izby handlowe miast Debreczyn, Szegedyn i innych zainteresowały się stosunkami handlowemi z Litwą. Wkrótce mają się odbyć wycieczki na Litwę dla zapoznania się z miejscowemi warunkami. Litwa mogłaby eksportować do Węgier len, a Węgry - towary tekstylne.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

R e f o r m y w s z k o l n i c t w i e p o w s z e c h n e m . Prasa kowieńska /z 24.V.33/:Jak podają, projektowana przez ministra Oświaty reorganizacja szkół ludowych, przewidująca przekształcenie tych szkół z 4-oddziałowych na 6-oddziałowe, zostanie rozpoczęta w 1934 r.

Dokoła projektu ustawy o sądownictwie i adwokaturze. Prasa kowieńska /z 24.V.1933/: Prezydent Państwa zamianował specjalną komisję dla przestudjowania projektu ustawy o sądownictwie i adwokaturze. W skład komisji weszli: minister Zaunius, prezes Trybunału Najwyższego Krikszczukajtis i prezes Rady Stanu Szyling. Wyniki swych studjów zreferuje komisja prezydentowi Państwa.

Jak podają, komisja ma opracować szereg zmian w projekcie ustawy, dotyczących ustawodastwa w Kraju Kłajpedzkim.-

Przesunięcia personalne wśród naczelników powiatów. "Echo" Nr.141 /V.1933/: Naczelnik pow. birżańskiego Rozmanas przeniesiony został z dn.1 czerwca na stanowisko pow.rakiskiego. Naczelnikiem pow.birżańskiego zostanie prawdopodobnie naczelnik pow.jeziorowskiego Raszczus.-

Sprawa uniwersyteckich egzaminów wstępnych z jęz. litewskiego. "Lietuvos Žin." Nr.117 /V.1933/: Ze względu na to, że abiturjenci szkół średnich niedostatecznie znają język litewski, a następnie nie wykazują postępów znajomości litewskiego na uniwersytecie, rektor uniwersytetu kowieńskiego odbył naradę z dziekanami wszystkich wydziałów w sprawie wprowadzenia egzaminu wstępnego z jęz.litewskiego. Uniwersytet jest zdecydowany rozstrzygnąć tę sprawę pozytywnie.

Przyjęcie projektu ustawy o towarzystwach meljoracyjnych. "Liet.Aidas" Nr.117 /V.33/: Gabinet Ministrów na posiedzeniu 23 maja przyjął projekt ustawy o towarzystwach meljoracyjnych.-

Sprawa Przedstawicieltwa Studentów. "Lietuvos Aidas" Nr.116 /V.1933/: W tych dniach odnośne organa przystąpiły do rozważania sprawy Przedstawicielstwa Studentów. Po ostatnich niesmacznych zajściach /ekscesy antyżyd./ w łonie niektórych organizacyj studenckich oraz w samem Przedstawicielstwie jest rozważana kwestja potrzeby istnienia Przedstawicielstwa.-

Sprawa antyżydowskich nastrojów na uniwersytecie kowieńskim. "Echo" Nr.141/V.33/: Prorektor uniwersytetu kowieńskiego prof.Czesnis oświadczył w wywiadzie prasowym, że senat poważnie się zainteresował wzmożeniem antyżydowskich nastrojów w uniwersytecie. W tych dniach prorektor zawezwał przedstawicieli korporacyj i organizacyj katolickich, oświadczając im, że antyżydowskie ekscesy szkodzą interesom litewskim i wzywając studentów do ich unikania.-

Założenie korporacji akademiczek. "Liet. Žinios" Nr.118 /V.1933/: 25 maja założono korporację akademiczek p. nazwą "Rimtis".-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Kronika.

Założenie związku obywateli Litwy w Gdańsku. Prasa kowieńska /z 26.V.1933/: W Gdańsku w tych dniach odbyło się organizacyjne zgromadzenie związku obywateli Litwy. W wyniku obrad zatwierdzono statut związku, który celem zarejestrowania złożono w miejscowym urzędzie sądowym. Do tymczasowego zarządu związku weszli: dr.Rosenberg, M.Jaffe i H.Rabinowicz.-

---&:0§0:&---

Β7